

Oponentský posudek na diplomovou práci **Aleny Nouzové**:

Vývoj demografického chování imigrantů ve Francii a Německu na přelomu 20. a 21. století

Přistěhovalectví z rozvojového světa do států EU je delší dobu velmi ožehavým tématem. Demografický pohled, který diplomantka zvolila je jistě přínosný pro hlubší porozumění daného procesu. Severní Afrika a Blízký Východ je již po několik desetiletí hlavním zdrojem přistěhovalců do západoevropských zemí. V 60. a 70. letech přispívala k uspokojení pracovní poptávky především ve Francii, Německu, Belgii a Nizozemsku, posléze se důležitými pro imigraci staly rodinné důvody. Největší podíl přestěhovalců z Blízkého Východu, především z Turecka, je zaznamenáván v Německu, zatímco ve Francii žije největší podíl přistěhovalců ze Severní Afriky, především Maroka a Alžírka. Proto se diplomantka zaměřila na rozbor demografického chování imigrantů z Turecka, Maroka a Alžírka a diskutuje jejich dopad na populační vývoj v Německu, resp. Francii.

Práce má odpovídající rozsah a logickou strukturu. Nejprve nastiňuje problém migrace a to jak z hlediska teoretických přístupů, tak z hlediska praktické imigrační politiky ve Francii a Německu (pozn. v obsahu vypadla kapitola 3.1). Poté se adekvátním způsobem zabývá populačním vývojem jak v cílových, tak studovaných zdrojových zemích. V druhé části se věnuje reprodukčnímu chování imigrantů v hostitelských zemích a jejich možným důsledkům na budoucí populační vývoj Francii a Německa. Práce je sepsána velmi přehledně a srozumitelně. Kladně lze především hodnotit jasné stanovení pracovních hypotéz a její dlouhodobější zájem o danou problematiku vyplývající z jejího pobytu ve Francii a Maroku.

K práci mám dvě připomínky. První se týká porovnání struktury plodnosti v Alžírsku, Maroku a Turecku. Na základě grafu č. 13 nelze usoudit, že průměrný věk matky při prvním porodu je v Turecku v porovnání s ostatními sledovanými zeměmi nejvyšší a přesahuje 25 let. Naopak, pro Turecko je v současné době charakteristický časný model plodnosti. Na příkladě srovnání Maroka a Turecka je často dokumentováno, že přeměna reprodukčního chování v regionu Severní Afriky a Blízkého Východu probíhá od 80. let minulého století dvěma různými způsoby podle toho, zda důležitější roli sehrává odklad sňatku do vyššího věku nebo rostoucí používání moderních antikoncepčních metod. V Maroku došlo k největšímu poklesu intenzity plodnosti u žen do 25 let v důsledku silného nárůstu podílu svobodných žen v této věkové skupině. V Turecku byl největší pokles zaznamenán u žen starších 30 let v důsledku

rozšíření moderních antikoncepčních metod. S tím souvisí i další skutečnost, kterou autorka v dalším odstavci pouze konstatuje. Turecko se hodnotou úp sice nejvíce přibližuje EU, ale rozložením plodnosti podle věku nikoli. Pokles plodnosti byl totiž z velké míry způsoben poklesem počtu narozených třetího a vyššího pořadí.

Druhá připomínka se týká interpretace tabulky 26 na str.68, resp. Tabulky 37 na str. 75. Aplikace principu Rogersových mutiregionálních tabulek je jistě přínosná, nicméně při interpretaci výsledků je nutno vycházet z předpokladu použití multiregionálních úmrtnostních tabulek, tj. že populace přejímá demografické chování toho regionu, do kterého se přistěhovala, tj. ve kterém se právě nachází. Pro bližší porovnání zde chybí údaje o zdrojových datech, např. rok, z jakého pocházejí.

Diplomantka si zvolila téma velmi zajímavé a dokázala jej vhodným způsobem uchopit. Vyházela přitom nejen z vlastních zkušeností, ale také z obsáhlé domácí i zahraniční literatury. Předložená práce splňuje požadavky kladené na magisterské práce a doporučuji ji přijmout k obhajobě.

19.9.2008

RNDr./Jiřina Kocourková, Ph.D.